

PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

ПРОЛЕТАРИ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

UKRAINIAN LABOR NEWS

Address: Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Address: Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

РІК ІХ. Ч. 45 (941).

ЧЕТВ

WINNIPEG, MAN.

THURSDAY, APRIL 14th, 1927.

No. 45 (941).

VOL. IX.

ЗАНІБОНИ НА СУДІ ЗА НАМІР УБИТИ ДИКТАТОРА МУССОЛІНІ.

Бувший соціалістичний посол називає Муссоліні ошуканцем і кожним словом робить визов фашистському режимові в Італії.

РИМ, 11. квітня. — Бувший соціалістичний посол Тіто Занібони признає сьогодні на розправі, що мав намір убити диктатора Муссоліні, коли був арештований 4. листопада 1925 року.

В своїй промові на суді Занібони скаржилися на Муссоліні як ошуканця й заявив свою ненависть до фашизму.

Занібони сидів у залізній клітці, з затисненими кулаками, коли розказував історію свого невдачного плану. Кожне його слово було визовом для фашистського режиму. Сцена, яку він представляв собою, була одною з найбільш драматичних епізодів в історії італійських судів.

Він розказав у подробицях, як витяв діру в заслоні вікна готелю напроти палати Чігі, звідки мав стріляти з рушничком до Муссоліні. Він був там арештований шойно перед появою Муссоліні.

"Я одиникий є відповідальний за цей замах", закликав

він до судді. "Я не прошу ласки, але чекаю, щоб суд зробив своє. Мій план був би був виконаний, якби поліція була прибула по 10-ій годині перед полуднем".

Занібони сказав на суді, що його пляни захопити італійський уряд були викінчені, коли сталося його арештування. Він мав 200 молодців недалеко палати Чігі, й вони готові були кинути до палати і встановити військову диктатуру, якщо йому було б удалося вбити Муссоліні.

Він відмовився визнавати імя генерала, що був призначений на голову уряду. З драматичним рухом він сказав: "Занібони ніколи не видає імен".

Занібони, генерала Люджі Капелло та шістьох інших судити військовий трибунал, створений Муссоліні як найвищий суд для судження тих, що загрожують фашистській державі, себто тих, що виступають проти Муссоліні і фашистського терору.

Риков виноує Вел. Британію та Італію за напад на радянське посольство

МОСКВА, 10. квітня. — Під оплески тисяч зібраних Алексієв Риков, голова радянського уряду, заявив сьогодні, що Велика Британія й Італія є між тими "імперіалістичними державами, що зневажили Радянський Союз у Китаю".

Риков зробив свої закиди в промові до делегатів і заступників на провінціанальний конгрес представників Рад зі всіх частей Радянського Союзу.

"Наїзди на радянські місії й установи відбулися в кількох частях Китаю", заявив він, "де мають контролю ріжні китайські влади. Всі напади були організовані одною рукою. Ми маємо до діла зі злуцением планом, який не міг бути переве-

дений пекинським урядом, але який був під проводом деяких імперіалістичних держав.

"Ці вчинки були такі безчестні, такі безприкладні, що кілька урядів відсахнулися від них. Але таких опрокінень не було від деяких урядів, ані від преси в деяких краях. Це є особливо правдиве відносно Великої Британії та Італії".

ЗВІЛЬНЕНО АРЕШТОВАНИХ ПІДЧАС НАІЗДУ.

ЛОНДОН, 11. квітня. — Пекинський кореспондент "Дейлі Мейл" повідомляє, що всі Російські, арештовані в недавньому наїзді на радянську амбасаду в Пекіні, зістали звільнені.

Японія збільшає свою флоту на китайських водах.

ТОКІО, 12. квітня. — Вже велика японська флоту на китайських водах буде невдовзі збільшена ще чотирма военними кораблями.

Ріжні японські газети закликають уряд, щоб він заняв більш рішуче становище супроти Китаю (Кантонців), але уряд настанове на задержання свого теперішнього становища, хоч рівночасно каже, що потреба може спричинити зміну в кожній час.

ЛОНДОН, 12. квітня. — Делегата з Токио каже, що япон-

ський кореспондент в Харбїні повідомляє про велику концентрацію радянського й китайського війська на сибірському кордоні. Делегата каже, що Радянський Союз має чотири дивізії на кордоні, а Китайці мають півтора дивізії.

ЛОНДОН, 11. квітня. — Делегата з Шангаю до Експедиції Телеграф Ко. повідомляє, що кантонська армія евакуувала Чінкін, на південному березі ріки Янцзе, 42 миль на схід від Нанкіну.

В ШАНГАЮ ЗОРГАНІЗОВАНО ВЕЛИКУ ПРОТИБРИТІЙСКУ ЛІГУ.

ШАНГАЙ, 12. квітня. — У китайській часті Шангаю започатковано сьогодні означений антибритійський рух, який може прибрати форму бойкоту, подібного до тих, що були недавно проголошені в Кантоні й Гон Коні.

Велику антибритійську лігу зорганізовано на мітінгу, в якому взяли участь представники Кумінтану, Жіночого товариства, юніі трамвайних робітників міжнародної оселі, юніі телеграфістів, студентів шангайського університету й ин-

Тут одержано сьогодні бездротну депешу, яка повідомляє, що китайське військо в Чінкінні заняло всі доми чужинців і будинки Стандард Ойл Компанії.

ЗВІЛЬНЕНО АМЕРИКАНЦІВ.

ПЕКИН, 10. квітня. — В суботу звільнено тут Мрс. Милдред Мичел і Вилбура Бертон, американських журналістів у Китаю, які були задержані в середу агентами генерала Чан Цо-Ліна. Вони не були покликані на суд.

Клопіт польщі з позичкою.

ВАРШАВА, 8. квітня. — По довгих клопотах і переговорах згодилися нарешті англійські й американські банкири дати Польщі позичку в сумі 80 мільонів доларів. Зате домагаються вони повної контролю над фінансовою господаркою Польщі.

По довгих дорородах польський уряд згодився удержувати на кошт держави американського контролера, який мав би наглядати за польською господаркою.

Цьому однак спротивився Пілсудський. Він каже, що це не годиться з честю польської держави і її суверенності, щоб над її урядом мав хтось инший нагляд і контролю.

ВИКРАЛИ 300 ТАЙНИХ ДОКУМЕНТІВ УРЯДУ.

ВАШИНГТОН, 8. квітня. — Слідство, яке веде державний департамент в справі фальшування нот американського уряду до своїх припорочень до своїх консулів у Мексику, відкрило нову діяльність фальшивників.

Фальшивники не лише підроблювали цілі устуги в документах американського уряду, щоб опіся при їх допоміжці викликати вражіння на мексиканський уряд, що Злучені Держави приготувляються до нападу на Мексику, але й викрали около 300 ріжних тайних документів американського уряду.

МЕКФЕЙЛ І ВУДСВОРТ ПРОТИ ВІЙСЬКОВИХ ВПРАВ У ШКОЛАХ.

Парламент відкинув внесок Мис Егнес МекФейл, щоб зменшити видатки на кадетські корпуси з пів мільона на одного долара.

ОТТАВА, 11. квітня. — Парламент відкинув сьогодні внесок Мис Егнес МекФейл (фармерської жінки-посла з Онтаріо), щоб зменшити видатки на кадетські корпуси з пів мільона на одного долара. Після відкинення внеску ухвалено пів мільона на ту ціль.

На инші видатки департаменту національної оборони, себто на військові цілі, ухвалено опіся \$9,378,094. Тут не є включені видатки на маринарку й воздушну флоту.

Свій внесок поставила МекФейл в суботу в комітеті для ухвалення державних видатків. Вона заявила, що противиться тому, щоб військові влади мали вплив на освітню систему ріжних провінцій через кадетські вправи в школах. Ці вправи, сказала вона, мають цілком військові завдання і вчать молодь країни, як стріляти инші людські істоти.

Дж. С. Вудсворт, робітничий

посол з Вінніпегу, сказав, що він надівся, що військовий дух зникне пару років після великої війни.

"Проти кого ми озброюємося?" питає Вудсворт. Це є немыслиме, сказав він, щоб Канада воювала коли зі Злученими Державами, і він не вірить "після досвідів останньої війни", щоб Канаду можна було втягнути в ще одну європейську війну.

НЕ ДОЗВОЛИЛИ ЧИТАТИ ЛИСТА ДО ДІТЕЙ.

ДОРГЕМ, Онт., 12. квітня. — На спеціальному мітінгу доргемської шкільної ради, скликаному для обговорення листа Мис Егнес МекФейл до шкільних дітей повіту Грей про положення в Китаю, трости рішили не дозволити на прочитання листа в школі з огляду на його заяви про політику Британії в Китаю.

УРЯД ВИМАГАЄ ВІД ПАРЛЯМЕНТУ ВИДАЧІ ПОСЛА ДОРІО.

ПАРИЖ, 9. квітня. — Французкий уряд роздав вчера послам "факти" про антидержавну діяльність комуністичного посла Жака Доріо в Індо-Китаю. Уряд домагається згоди парламенту на видачу комуністичного посла, щоб можна було виточити проти нього процес за "підбурювання населення Індо-Китаю до бунту проти французької влади та з инші подібні протидержавні "злочини".

Після заяви державного прокуратора, посла Доріо можуть судити, заки він поверне до Франції. Його можуть позачино засудити на вислання з Франції і не пустити навіть до дому.

Прокуратор каже, що Доріо, на спілку з иншими червоними Індо-Китаю та представниками Кантонців, пробував викликати бунт серед населення Індо-Китаю.

ФРАНЦУЗЬКА ПОЛІЦІЯ ПЕРЕВОДИТЬ АРЕШТИ.

ПАРИЖ, 11. квітня. — На приказ міністерства війни поліція арештувала вчера трох Французів, одного Росіянина й одного Литовця та обвинувачує їх, що вони набули інформації про французьку артилерію, аероплани й амуніцію. Вони мали закупити ці інформації від робітників у французьких арсеналах і в аеродроми.

Буржуазні послы виступають проти законопроєкту.

Лорд Генрі Кавендіш-Бентинк і сер Джан Симон між тими, що не годяться з внеском уряду Болдвіна.

ЛОНДОН, 11. квітня. — Промови, які виголосили робітничі провідники з кінем тижня, були переважно звернені проти антирейд-юніонного законопроєкту уряду. Та не самі лише робітники гостро критикують цей законопроєкт. Проти нього виступають навіть деякі буржуазні політики.

Лорд Генрі Кавендіш-Бентинк, консервативний посол з Савт Ноттингем, заявив оце: "Законопроєкт кинє крайні зад в індустріальну колотнечу. Я не буду мати з ним нічого до діла. Я вірю в право народа організуватися в велике братство для піднесення й по-

ліпшення. Цей законопроєкт є запереченням такої віри".

Сер Джан Симон, бувший міністер а тепер ліберальний посол, запропонував утворити дійсно безсторонну королівську комісію для розслідження цілої справи страйків. Симон особисто невдоволен з того, що в законопроєкті нема ніякої згадки про неадекватність лакавтів.

Сер Генрі Слесер, робітничий посол і бувший генеральний прокуратор, також гостро осуджує законопроєкт за те, що він дозволяє підприємцям проголошувати лакавти в часі індустріальних спорів.

ПРОТЕСТИ З ЦІЛОГО СВІТА ПРОТИ СТРАЧЕННЯ РОБІТНИКІВ.

БОСТОН, Масечусетс, 9. квітня. — Гвернор стейту Алвен Т. Фулер одержав цими днями сотки протестів зі всіх сторін світа проти страчення Ніколя Сакка й Бартельома Ванзеті.

Крім протесту 21 англійських робітничих послів; подібний протест прийшов також від німецьких, соціалістичних послів. З Ціріху прислали протест швайцарські соціалістичні послы.

В Буенос Айрес, столиці Аргентини, федерація робітничих юніі проголосила односторонній страйк портових робітників на знак протесту проти виконання присуду. Страйк був переведений односторонньо.

Коло вязниці Сакка й Ванзеті скріплено сторожу. Якій 300 поліцаів стоїть тепер коло домів суддів, що колисьбули причетні до цієї справи.

З Вашингтону повідомля-

ють, що уряд не сподіється ніяких міжнародних комплікацій в наслідок протестів робітничих організацій.

62 ВЛАСНИКІВ КОПАЛЕНЬ ПІДПИСАЛИ УГОДУ.

ПІТСБУРГ, Па., 11. квітня. — Майнерська юніа оповістила тут в суботу, що 62 малих власників копалень в окрузі Пітсбурга відновили Джексонвільську угоду зі своїми 2,500 робітниками.

Філіп Морей, віцепрезидент юніі, який зробив це оповіщення, заявив, що власники копалень поодинокі підписували угоду в ріжний час, почавши від 1. квітня, коли майнери м'якого вугілля вийшли на страйк.

В окрузі Пітсбурга є около 45,000 юніонних майнерів.

Вашингтону повідомля-

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фермерське Ведання Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на році вулиці Прічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

В ОБОРОНІ САККО І ВАНЗЕТІ.

Найвищий суд стейту Масечусетс дня 5. квітня потвердив засуд смерті для двох італійських робітників, засуджених кількох років тому назад на смерть за рабінство, якого вони ніколи не поповнили. Текстильні капіталісти стейту Масечусетс рішили позбутися цих двох активних в робітничому русі італійських робітників. Для цього зроблено звичайний американський "фрейм-ап" із шпіонами, детективами, платними свідками й на основі їх брехливих зізнань засуджено безневинно на смерть двох робітників.

Кілька разів була вже справа Сакко й Ванзетті перед судом, іхньої оборони підіймалися видатні люде, в їх обороні став цілий світ працюючих — але капіталісти Масечусетс та їх клясовий суд сказали, що Сакко й Ванзетті мають вмерти. Капіталісти і їх суд не можуть вже виправдати й звільнити невинних Сакко й Ванзетті просто хоч би й тому, щоб не плюнути самим собі в очі. Оправдати Сакко й Ванзетті, це признати перед цілим світом їх невинність, признати, що їх засуджено було на розказ капіталістів, що американський суд служить капіталістам. А в американських тюрьмах довгі роки томляться на основі отакого сфабрикованого обвинувачення не лише Сакко й Ванзетті, але Муней та Білінгс і інші. Тому американський клясовий суд рішив не попустити і наперекір цілому чесному світові замордувати Сакко й Ванзетті.

Інтернаціонал Лейбор Дефенс, робітничая оборончая організація в Злучених Державах, видала поклик до працюючих Злучених Держав, щоб справу Сакко й Ванзетті взяти з рук суду під суд народа. У свому покликові Інтернаціонал Лейбор Дефенс заявляє, що від капіталістичного суду годі було сподіватися іншого рішення, але працюючі мають вивести свій осуд, а ним є: "Сакко й Ванзетті невинні й вони не повинні вмерти!" Такий клич дав ще старий Еллен Дебс і за него повинні стати до боротьби працюючі маси Злучених Держав та цілого світа. Засуд на смерть Сакко й Ванзетті, це засуд робітничої класи, засуд боротьби працюючих за поліпшення умов праці робітництва.

Інтернаціонал Лейбор Дефенс закликає до всекраєвої конференції й до могутньої всекраєвої демонстрації-протесту проти рішення найвищого суду Масечусетс. Тільки могутній масовий протест працюючих зможе спинити руку ката. Інтернаціонал Лейбор Дефенс вислала інструкції до своїх відділів в 200 містах по цілій країні для відновлення агітації за звільненням Сакко й Ванзетті в більшому розмірі, як коли небув до тепер. Ця оборончая організація кличе працюючих до улаштування масових протестатійних демонстрацій, мітингів та до засилання протестів до губернатора Масечусетс, Алвена Т. Фулдера.

Протести проти рішення найвищого суду вже поспішали до губернатора з цілого світа. Губернаторську канцелярію засипано телеграмами-протестами зі всіх кінців земної кулі. Між ними наспіли телеграми від німецької Червоної Допомоги, від 20-ох робітничих послів британської парламенту. В Буенос Айрсі, в столиці Аргентини, коли отримано вістку про рішення суду, викликано 48-годинний страйк протесту.

Канадйське організоване робітництво повинно дружно прилучити й свій голос протесту до протестів робітництва в Злучених Державах й сотками протестатійних телеграм засипати губернатора Масечусетс. Сакко й Ванзетті засуджені не за рабуні й мурд, який їм приписують і якого вони ніколи не поповнили, вони засуджені за робітничу справу й робітництво повинно стати в їх обороні. Оборона Сакко й Ванзетті є обороною робітничої справи й права на боротьбу за існування.

ЖОВТОБЛАКИТЬ У КЛОПОТІ.

Сталися деякі зміни в радянському уряді України. Навіть не зміни, але тільки перемиїня, які нічогоісничо в політиці радянської влади не змінюють. Але за ці перемиїня вхопилися українська жовта преса і в Європі і по цей бік океану. Читають її писанину й не знають, чи сумує вона з тих зміїн, чи тішиться. Сама вона не знає, на яку їй ногу стати. Не знає, бо ці зміїні нічогоісничо не змінюють.

Але є нагода крикнути: "дивіться, це все рука Москви". Дивимося, чи й справді — "рука Москви"? Перше дивимося, кідько то тих рук має Москва: в Китаю рука Москви, в Польщі рука Москви, в Англії рука Москви, на Балкані, в Галичині, в Парижі, в Злучених Державах, на островах Яві, Суматрі, в Австралії, на Україні, навіть у наших робітничих організаціях — всюди рука Москви. Куди тільки не ткнеш патріотичного носа, зараз же тебе "рука Москви" хап за горлянку і... чвирк!... "Со святими упокой"...

І що ж тут дивуватися, що "рука Москви" в Харкові породила зміїні в радянському уряді? — питає жовтоблакитний. Страшні зміїні. Лише послухайте. Був на Україні до цього часу комісарем юстиції т. Скрипник, а "рука Москви" схопила його, як небезпечного Українця й зробила комісаром освіти. А коли далі переконалися, що він таки аж надто небезпечний Українець, то зробила його ще й комісаром рільництва.

Другого небезпечного Українця, т. Затонського, також тяжко вкарала "рука Москви". Не будемо тут наводити який т. Затонський небезпечний, бо короткий життєпис його революційної діяльності був недавно вміщений в "У.Р.В.". Побачивши його небезпечку для... Москви, "рука Москви" зробила його комісаром робітничо-селянської інспекції.

Дуже важним є на Україні становище комісара юстиції, бо "має багато до говорення в справах/право-державних взаємин України з Москвою", каже "Укр. Голос". Вхопила "рука Москви" — кого ви думаєте? — найнебезпечнішого Українця, якого тільки могла найти на світі, Василя Порайка, Галичанина, й зробила його комісарем юстиції.

І жовтоблакитить цим невдоволення: як сміє "рука Москви" робити Українців комісарами? Ага, знаємо, хоче, щоб Українці її служили.

Був колись головою радянського уряду України т. Х. Раковський. Кідько-ж то було крику української жовтоблакитної преси: Раковський — Румун, Раковський — Болгарин, Раковський — Жид, Раковський — "рука Москви". Призначено т. Раковського радянським послом в Лондоні, а головою радянського уряду зроблено т. Чубаря й жовтоблакитить знову в крик: "рука Москви" забрала Раковського, бо він стояв за Україною, а поставила Чубаря, бо він проти України. Тепер т. Чубар вихав в хоротку відпустку на відпочинок, жовтоблакитить знову в крик: "рука Москви" виправила Чубаря у відпустку, з якої він вже не верне — бо Чубар був дійсний Українець.

Уповноваженим союзного комісара закордонних справ на Україні був т. Шліхтер, по батькові Німець, але рожденний на Полтавщині і від України. Чорна сотня знову бе на аларм: хто Шліхтер? Жид, Німець? Геть з ним, він — "рука Москви". Зроблено Шліхтера комісаром земельних справ — знову "рука Москви". Тепер, як каже чорна сотня, знову назначено Шліхтера уповноваженим комісариату закордонних справ. (Про таке ми не чули — але віримо чорній сотні на "добре слово"). І вже жовтоблакитить плаче за Шліхтером, бо він вже для неї "ширий Українець", а "рука Москви" усунула його з комісаря рільництва. Плаче, дурна, по своїй голові, бо сама не знає, яке становище комісаряту важніше: рільництва чи закордонних справ. Плаче, бо сама не знає чого хоче, а хоч би й знала, то — дузьські з'їсть — її не питають.

А на ділі — то ні плакати, ні тішитися жовтоблакиті нема чого, ні журитися зміїнами в уряді Радянської України. Бо не робить ріжниць, чи Шумський, чи Скрипник, Порайко, чи Затонський, Чубар чи Раковський — всі вони взяті комуністи, випробовані борці революції і на кожній посаді тільки для неї працюють. І всі вони однаково "маститимуть" чи петлюрівця, чи гетьманця, коли з них хтось покаже на Україну свого носача хоч би поруч з Пласудським.

А "рука Москви" є однаковісничка, як і рука Харкова, Тіфлісу, Мінська. Це є рука міцної, спяної одними ідеями, одною думкою, одною революційною традицією — рука Особлоюї Комуністичної Партії, за якою стоять всі робітничо-селянські маси Радянського Союзу.

Силу тої руки найкраще знає українська розєдїана, безідейная, без чести й традиції контрреволюційная братія. Тому й кричить:

"НАЦІОНАЛЬНІ ГЕРОЇ ВЕЛИКОЇ РУМУНІЇ".

Починаючи з ночі проти 20. лютого ц. р. вся Румунія перебуває неначе в казані. Оздоблені прапорами та фашистськими хрестами поїзди бігають по країні. З поїздів викладають Європ. Уряд живіє "заходів до безпеки". На порядку денному — великі та малі погроми. По всіх "національних" колах Румунії панує безземні радіощі.

До цих "великих подій" причинився факт не аби якої ваги. Справді: число визначених "національних героїв" румунських, що то їх досі було всього-но двох, збільшилося одним, тобто Румунія вже має таких героїв аж три!

Першого "національного героя" Румунія дістала щось із 3 роки тому в особі студента Яськоу университету Целея Кодреану. У цьому университеті, бачте, тоді вже був за професора славнозвісний Куза, чий найвищий ідеал є в тім, щоб Румунія повиняла з країни всіх Європ та щоб вона звалазі знищила всі національні меншощі, що живуть на її терені. Щоб практично здійснити своє навчання, проф. Куза час від часу влаштував погроми. Але трапилось якось так, що якийсь поліцаймстер узявся запобігати погромави. Погромщицкам це, звісно, не до вподоби стало, і за кілька днів студент Целея Кодреану того поліцаймстера застрілив. Кодреану судили в Крайові, але суд його виправдав, визнавши, що "вчинкувний керувався в своєму відсуванні патріотичними та національними міркуваннями". Уся румунська преса оспівувала "героїчний подвиг" шляхетного юнака Кодреану і від тоді його вквічали славою "національного героя".

Нині Кодреану — визнаний ватажок румунських фашистів, посол парламенту в Букарєшті та головний командир усіх легалізованих погромницьких банд. Після Кодреану здобув титул "національного героя" офіцер румунського королівського війська, оберяйтінант Морареску. 1925 року він був за начальника однієї з округ Бесарабі, вздовж Дністра. За 10 місяців свого панування він вистиг вилудити ввесь підпорядкований йому край (це до документально доведено на процесі, що відбувався в грудні 1925 р. в букарєшському вій-

ськовому суді) та убив понад 200 Європ, робітників та селян. Проте, суд визнав, що Морареску "чинив в інтересах батьківщини", що він своєю діяльністю охороняв країну від більшовицької загрози, і — виправдав його. Отож, Морареску став поряд Кодреану другим "національним героєм" Румунії та випробованим мітцем у справі погромів, нищення робітників та позбавлення країни від національних меншостей.

Після згаданого пригоди з Морареску продукція "національних героїв" трохи затрималась. Цього аж ніяк не треба розуміти в тім напрямі, що, мовляв, у Румунії припинилися погроми та убивства робітників. — Навпаки, останнього часу таких подій було аж надто багато. Але всі вони мали державний характер. Приватна-ж ініціатива, що могла-б збагатити Румунію третім національним героєм, виявилася допіру в осені 1926 року і ось як саме.

Щоб спекатися шкідливого для "демократичної репутації" країни "номерус кляузус" ("відсоткова норма") у вищих школах, румунський уряд утворив так званий закон про бакалаврів, що на ділі мав вичистити ті школи від студентів, які належать до нацменшостей. З нагоди іспиту за згаданим законом студенти від нацменшостей в жовтні минулого року влаштували в Чернівцях демонстрацію. Зчинилися сутички з поліцією, яка заарештувала 22 студенти — Європ, Українців та Росіян і притягла їх до суду за "підбурнення". Підчас процесу цих 22-ох студентів, що зібралася 10. листопада в Чернівцях, в судовій салі з'явився один із прихильників Кузи та Кодреану, студент Тоту, і застрілив перед очима суддів, підсудного Фаліка.

Цей злочин нацзвичайно обурив усі нацменшощі в країні. Навіть з-закордону понадшли протести, і міністер внутрішніх справ Гога, що й теж є почесний член фашистських організацій, обіцяв як слід покарати убійника.

Та от недавно в буковинському місті Кімполонгу, у центрі румунського фашизму, відбувся процес студента убійника Тоту. У зв'язку з цим до суду з'явився аж 1,300 "оборонців" Тоту. За кілька днів до

процесу зі всіх кутків країни повірушали до Кімполонгу спеціальні поїзди. У Букарєшті та в Ясах студенти-націоналісти демонстрували, вимагаючи виправдати "героя" Тоту, а саме місто Кімполонгу оздобили прапорами. Урад зосередив там великі загони війська та жандармерії, і якщо не зважати на окремі напади на Європ та представників нацменшостей, — в Кімполонгу панував "лад та спокій".

ЯК БІЛЬШОВИКИ ДІСТАЛИ ПОЛЬСЬКО-ПЕТЛЮРІВСЬКОГО ШПІОНА.

Велику сензацію викликала в Галичині слідуюча подія, яку ми опише беремо з львівського "Діла".

Від кількох літ проживав в Орихівці біля Підволочиска над Збручем, скалатського повіту, підозрілий тип, що то ні орав ні сів, а жив аж надто добре, видаючи часті до Підволочиска, Тернополя, Львова, а то й до Варшави. Був це омоло тридцятилітній, трохи більше як півінтелігентний, але дуже проривний і відважний емігрант Українець, православної віри, родом з напротилежного села, біля самого Збруча — Гнат Мельник, що віддавна стояв на службі польської дефєнзи в був найспритнішим і робітником. Він організував військову і політичну розвідку на Радянській Україні в користь Польщі, раз у раз висилав там своїх людей-шпигунів, відбирав рапорти, що приходили звідам та передавав їх польському генеральному штабові. Одним словом, був це не буденний, пересічний шпїон, але дуже визначний співробітник польської дефєнзи і польської поліції і тому стояв під охороною їх охороню. Не погорджував він і провокацією, чого доказом отся правдива подія з 1923 року, про яку нам тут розказано.

З початком 1923 року польська поліція у зв'язку з убивством польського поліцайма і польського жовніра в Купчинцях арештувала омоло 80 молодих Українців, селянських і міщанських хлопців та студентів з Купченець, Денисова, Глубичка Великого, Гаїв Великих і Тернополя під замітом державної зради через приготування повстання до збройного відторвання Східної Галичини від Польщі. Слідча ввизниця тягнулася довгими місяцями, яку по себе місяцями припинено в наслідок амністії. Мельник, що тоді здебільше перебував в Тернополі і був на поліції як тайний поліцайм агент, задумав зробити з цього приводу велику провокацію. Вийшов він у зв'язки з бущим членом сторожі скарбової Йосифом Гусакон у Тернополі і при його допомозі старався зwerbувати гурток молодих тернопільських Українців, їх озброїти, напасти на ввизницю в Тернополі, вбити сторожу та увільнити політичних ввизнів, яких Мельник зобов'язався зараз переправити за Збруч. Крім цього глядів за очиними, що мали-би відвагу виконати атендант на воеводу Завістовського і прокуратора Музику.

Не улягає сумніво, що Мельник в догідній хвилі був би всіх змовників видав в руки польської влади, що зуміла б вже відповідно степенувати своїх репресій, що тоді і так були нечувані. Не улягає напримір сумніво, що на цей діявольський плян пішла польська поліція, а навіть доставила Мельникові відповідну зброю.

За порадою адвоката дра Степана Барана — Гусак удав, що годиться на плян Мельника і що вербує та вже навіть зwerbував гурток змовників, готових позбавитися життя, але тільки легко пострілявся. Напасники пачкари звязали йому руки і ноги і звязаного вивесли з Орихівця, по льоду перейшли Збруч, на що вказують кроваві слїди і легко раненого передали радянській владі. Ориховецькі пачкари —

Нарешті суд виправдав Тоту. Тоді вже фашистська мольдь взялася святкувати радісну подію і убійника Тоту прокламували за третього "національного героя".

Тоту повезли з тріумфом по цілій країні. З цієї нагоди скрізь у Румунії зчинилися нові погроми. Бо якже-ж можна не відзначити таку велику подію, як прокламування третього "національного героя"?

Павло Гельд.

ніці біля окружного суду, а час нападу означено на 12 годину вночі. Умовленого дня і години явився однак сам Гусак і біля суду стрів Мельника, котрому заявив, що цієї ночі нападу не можна узадати. Бо змовників стежить тепер дуже пильно поліція і тому належить підоджати відповідної хвилі, а поки-що напад відложити. Було це якраз перед північчю і Гусак завважав, що поліція була на нападі приготувані і була-б його кроваво зліквідувала у першій хвилі. До нападу ані атендант не прийшло, а слідуючого дня адвокат др. Степан Баран вистотинв донесення карне до прокуратури проти Гната Мельника і сам особисто разом з Гусакон вручив прокураторові доставлену Мельником зброю — револьвери і амуніцію. Мельника безпроболочно арештовано на приказ прокуратора і він просидів в слідчій тюрмі щось омоло пів року чи навіть більше. Остаточо завдяки заходам поліції і дефєнзи справу якось зам'ято і Мельник опинився на волі і як дефєнзивник вїхав десь на північний відтинку польсько-радянського кордону.

По якімсь часі Мельник, приятель замордованого прокуратора Королюка, з котрим сходився в домі міщанина Бабія біля Нового Городу в Тернополі, вернуо до Орихівця над Збручем і розпочав тут велику розвідку діяльність. Природна річ, що радянська влада про те все знала і старалася усунути того ворога. Вкінці свої пляни зреалізувала.

Гнат Мельник свої операції (висилка польських політичних і військових агентів за Збруч і приняття рапортів) пєреводив ніччо, а стрічі назначував звичайно в хаті одної самітної вдовизи недалеко самого Збруча, про що знала польська погранична сторожа (КОП) і польська поліція, котра тоді свідомо зникла з цього відтинку. Мельник не ходив сам, тільки в товаристві своїх помічників, всі очевидно узброєні. Так було і критичної ночі 26. лютого цього року. До згаданого вдовизи прийшов гурток пачкарів з-за Збруча і забавив бачитися з Мельником, щоби передати йому важливі вїсті. З'явився Мельник в товаристві свого помічника. Хозяйка дримала, а й гості балакали зразу спокійно, опісля поставала суперечка, упали револьверові стрїли, світло погасло, а за хвилину ціле товариство вийшло з хати. Вдовиза встала, засвітила світло і побачила на підлозі трупа Мельникового помічника. Повідомила поліцію, ця телефонічно дала знати до староства і повітової команди поліції в Скалаті і зі сходом сонця явився в Орихівці староста Михальські і комісар поліції Кукея для переведення адміністраційних доходжень.

Переведене слідство ствередило, що Мельника поранено металевую штабою — був це дуже сильний мущина — і мабуть він в останній хвилі, бачучи небезпечку для себе, хотів позбавитися життя, але тільки легко пострілявся. Напасники пачкари звязали йому руки і ноги і звязаного вивесли з Орихівця, по льоду перейшли Збруч, на що вказують кроваві слїди і легко раненого передали радянській владі. Ориховецькі пачкари —

Крім старої покровительки, з ним іздить три молоді дівчини, секретарки. Він відвідав в Америці 127 міст. Мав інтерв'ю з 320-ма представниками преси. Його фотографії помістили поверх 1,500 газет. Його показували по всіх кіно-театрах і я, грїшний, власними очима бачив (на фільмі), як він сходяв з корабля в Нью Йорку зі своєю покровителькою.

Бачив і не перехрестився.

Бїдна Індія. Мала одного живого святого й того відобразила у неї Америка. Відобразила, бо в Америці є фундаменталісти і далари... Далари святих люблять, а сучасні святи люблять далари. Тому й злучили "дві плоти во єдину". "Such is life".

К—ко. ГАЗЕТА НА БАЛАМУЧЕННЯ ПРАЦЮЮЧИХ. У Львові з днем 6. березня почала виходити польсько-українська газета п. н. "Газета Недзельная — Недільная Газета", виходить вона на половину у польській, а на половину у українській мовах. Нею засипано всі громадські уряди, всі села й міста. Є не урядова репєтилька для баламучення українського населення.

СКАЛКИ ЖИТТЯ.

ІНДУСЬКИЙ ХРИСТОС.

Індія — країна старої культури, факерів, тигрів, храмів, нуджи й золота.

Індія має Робіндраната Тагору й Ганді.

Але Індія має також "свого Христа"... сучасного, модерного...

В Індії є багато багатих Англіївців. Бо там родить опіюний мак і бавовняник.

В Індії живе Аїна Белзатт, 79-літня багачка, що не дивлячись на свої старі літа, досить ще моторна англійська жінка.

Не тільки моторна, але й побожна.

Крім побожности та моторности має вона також 50 тисяч акрів бавовняка і рабів, що його обробляють.

В неділі вона виховує індуських дітей в релігійному дусі... Вона філантропка й шукає бога.

Хто шукає, той находити. Белзатт також наїшла — молодого гарного Індуса, Джида Кришнамурті.

Вона проголосила його святым, сучасним Христом Індії.

А що вона велика багачка, то Кришнамурті признали святым делегати від 18 ріжних організацій в Індії і представники влади.

Історія того нового святого така: вродився в 1896 році, як мав 13 літ, то написав книжку, що мала один маленький літеречок, про ріжні чудеса й побожні натхненя...

Ту книжку переказано на 30 ріжних мов. Белзатт, що випекла того "святого", привезла його на показ в Англію. Там йому збудовано на 80-ох акрах гарну палату-церкву. Так само збудовано йому церкву і в Австралії.

Потім Белзатт повезла його на показ в Америку. Хоч в Америку комуністів не впускають, для імігрантів є квота, то святих суди можна везти повні кораблі.

Треба вам знати, що поки ще Кришнамурті приїхав до Америки, то вже йому куплено було в Каліфорнії вилло.

"Святий" дуже сподобався Американцям, бо вони побачили, що він любить спорт, їздити верхом, бейс-бол, футбол теніс і т. ин.

Його охотно підтримують мільонери.

Крім старої покровительки, з ним іздить три молоді дівчини, секретарки.

Він відвідав в Америці 127 міст. Мав інтерв'ю з 320-ма представниками преси. Його фотографії помістили поверх 1,500 газет. Його показували по всіх кіно-театрах і я, грїшний, власними очима бачив (на фільмі), як він сходяв з корабля в Нью Йорку зі своєю покровителькою.

Бачив і не перехрестився.

Бїдна Індія. Мала одного живого святого й того відобразила у неї Америка.

Відобразила, бо в Америці є фундаменталісти і далари... Далари святих люблять, а сучасні святи люблять далари. Тому й злучили "дві плоти во єдину". "Such is life".

К—ко. ГАЗЕТА НА БАЛАМУЧЕННЯ ПРАЦЮЮЧИХ.

У Львові з днем 6. березня почала виходити польсько-українська газета п. н. "Газета Недзельная — Недільная Газета", виходить вона на половину у польській, а на половину у українській мовах. Нею засипано всі громадські уряди, всі села й міста. Є не урядова репєтилька для баламучення українського населення.

ЧОМУ СВІТОВІ ІМПЕРІАЛІСТИ БЮТЬСЯ ЗА ШАНГАЙ.

Що уявляє собою сучасний Шангай, що про нього так багато говорять тепер цілий світ, про це довідаємося з тої цілої статті, яку ніше наводимо.

А що Шангай тепер є центром великих міжнародних значущих подій в Китаю, то тим цікавіше нам знати, чому так боряться ріжні сили за це велике китайське місто.

Багатства долини ріки Янцзи.

Навіть коли наперед знаєш головні факти й цифри торговельного й промислового розвитку Шангаю, то при відвіз в місто з моря воно пригледіть вас своїм американським розмахом.

Пароплав пливе вгору по мутній річці до ріки Янцзи. Довкола — десятки пароплавів, але вони ще губляться на широчезному річному просторі. По цій величезній річці пароплави пливають поверх майже 2,000 кілометрів, аж до ярів та порогів Сичуана. В долині ріки Янцзи живе коло 200 мільйонів душ, або одна восьма частина населення цілої землі.

Найурожайніші райони Китаю, найбагатші, майже не порушені підземні багатства, десятки міст — муравелинників лущать ці землі з морем. Риж, чай, тютюн, вата, шовк, а за останні десятиріччя також вугіль, нафта й металі пливуть вниз по річці на тисячах сампанів і пароплавів — а вгору їдуть машини, матерія, папіроси, керосини.

Ясно, яке значіння повинен мати порт, що пологий рікою уста такої великої ріки — ворота в країну, більшу чим ціла Європа, яка хутко стає в круговорот сучасної промисловості й торгівлі. Ключ до цих воріт, через які проходить 60 процент всієї торгівлі Китаю, хоче тримати у своїх руках кожний з великих імперіалістичних хижаків.

Фабричні околиці Шангаю.

Але Шангаю ще не видно. У віддалі видно лише низькі, болотні й пустельні береги. Десять-десять стоять склади Стандард Ойл та Азійської нафтової компанії. Лише величезні реклами, що нагадують собою околиці Берліна або Лондона, кажуть, що недалеко місто. Але ось поворот. Залишаючи широку ріку — Янцзи, пароплав входить в ріку Вань, коло якої положений Шангай. Праворуч вузька стрілка, що ділить обидві ріки, а на лівій цілий ліс коминів, фабрики, доки.

Це Вузунг, одно з численних промислових міст, що вирости доккола Шангаю. Тут китайська текстильна фабрика Вунгон, з американськими автома-

тичними машинами, нова фабрика текстильних машин, що працює день і ніч для забезпечення машинами нових фабрик, що десятками будують-ся.

Корабельний рух в Шангаю.

Ріка значно звуужується. Двома безперервними рядами пливають вверх і вниз по річці пароплави — англійські, французькі й американські військові кружляки, торпедовці; зелені гіганти Сіпіара; кораблі ліній дола, що відзначаються своїми оригінальними кранами, що тижня відходять в кругосвітню плаву; прекрасні моторні пароплави японської компанії Ніпон-Юсен-Кайша, безчисленні тягарові кораблі всіх націй, розмірів і форм. Всіх не перерахуєш. Найчастіше видно японські прапори, що з кожним роком випихають гордий Юніон Джек. Можливо, що це обман пам'яті, але ріка Вайні в 1926 році злетіла з берегів оживленою, як Темза (Лондон на ріці Темзі), або Ельба (коло Гамбургу).

Шангайський порт вже в 1924 році перегнав після тонажу кораблів — Гамбург, хутко переганяє, а по інших даних переганяє, вже й Лондон і є тепер, після одних рахунків — третім, а після других — другим портом у світі. Цей тоннаж кораблів, що приходили й відходили в 1925 році вносив поверх 30 мільйонів тон, а торговельний оборот за той самий рік вносив один мільярд доларів.

Передмістя Шангаю.

На берегах ріки тягнуться один за другим фабричні селища, комини, крани, атери радіостанції.

Ось електрична станція, могутністю в 160,000 кілських сил, величезна будівля, що стало поширюється; уживання туги в Шангаю виростило з 50 мільйонів кіловат-годин в 1913 році році до 350 мільйонів в 1925 році.

Далі йдуть Кайнанські корабельно-будівельні заводи, устатковані після найновішої системи, що передше будували великі океанські пароплави, а тепер будують торпедовці для Злучених Держав. Поруч текстильні фабрики "Ево" відомі за минулорічних страйків.

А ось і само місто Шангай. З лівого боку — Путунг (шангайський Бруклін), робітничі квартали, що дуже хутко зростає і з якої сотні поромів і маленьких пароплавів перевозять в місто і з міста робітників. На правому боці стоять доки й фабрики району Янцзю.

Не багато в Європі великих міст з таким швидким ростом

великої промисловості, як в Шангаю. Коли бачиш ці два ряди фабрик і заводів здовж ріки, що горять вогнями цілу ніч, працюючи на дві зміни по 11 з половиною годин при середній заробітній платі від 5 до 8 доларів на місяць, то відчуваєш, як це відбивається в далекому Ланкашайрі — колісці європейського капіталу.

Всього в Шангаю поверх 250 сучасних фабрик і 450,000 промислового пролетаріяту. На першому місці стоять бавовняні фабрики, що є їх аж 58 і мають майже два мільйони веретен. Більша половина з них є в руках Японців. Відтак є 80 шовково-японських, в яких працює 120,000 робітників, майже виключно жінок і дітей, та 70 механізованих фабрик, що виконують плетені роботи.

Але шангайська промисловість не є лише текстильна, як це багато думають. Тут є величезний арсенал, залізобудівельний і сталевий завод в Путунгу, машинно-будівельний і близько 10 корабельно-будівельних доків, з яких найбільші будують також залізнодорожні та трамвайні вагони, мости, котли і т. ін. Є завод, що будує мотори, трансформатори і ряд дрібних металургійних заводів.

Ріжноманітність промисловості Шангаю.

Є дві фабрики, що виробляють електричні лампи й стало поширюють своє виробництво. Швидко розвиваються великі тютюнові фабрики (від травня 1925 року збудовано 40 нових фабрик).

Треба зазначити, що в Шангаю є великий цементний завод, збудований Німцями, і 17 шкільних заводів, 8 сирнікових фабрик, 4 папірні, 19 парових млинів, найбільші друкарні. В китайській друкарні "Комерційної Преси" працює поверх 2,000 робітників. Є це велике злучене підприємство друкарських машин, ріжних додатків, кіно-лент, що має на постійній службі поверх 100 авторів і т. ін.

Нарешті численні шкіряні фабрики, маслобойні, цукроварні й інші доповнюють ріжноманітну обробку промисловості міста з трома мільонами душ населення.

Десятки гераждів і майстерень обслуговують швидко зростаючий автомобілевий рух.

Дуже швидко розвивається кіно-виробництво, що започаткувалося за останні роки.

Одним словом, майже нема таких фабричних продуктів, що не вироблялись-б в самому Шангаю хоч-би в невеликому розмірі, остаточно заперечую-

Торговельне значіння Шангаю.

Велике значіння має будівельне виробництво, яке, як не дивлячись на дешезвину робітничої сили, дуже добре механізоване.

Отже помімо величезного значіння шангайського порту, Шангай є найбільшим торговельним центром. Величезні склади, елеватори, контори, безпосередньо злучені з портом. У них працюють тисячі вантажників, служущих та агентів.

Три величезні універсальні склади, що не уступають найкращим європейським, заливають електричним світлом реклам вузьку, завжди заповнену народом вулицю "Нанкін-род", місце історичного розстрілу китайських демонстратив-робітників 30. травня 1925 року.

Шангай — фінансовий центр.

Але Шангай також великий фінансовий центр. Як тільки пароплав, що їде від моря, пройде мимо мосту через вузьку річку Саджов-крік, шілково заповнену човнами (зменшена копія кантонського річного міста), починається Бонд — центральна набережна вулиця Шангаю.

Ось і відомий сквер, до якого вхід Китайцями і собакам заборонений. По асфальтові снують автомобілі, ріжкі. І зараз же за британським консульством починається лінія мурованих палат-банків та контор. Коло 20 найбільших міжнародних банків вже своїм зовнішнім виглядом неначе хочуть показати, що це вони справдішні власники цих фабрик, залізниць, пароплавних ліній і портівих складів.

І дійсно, ці кігті витягають трудові зусилля мільйонів китайських робітників (кулі) і десятків мільйонів бідного селянства, перетворюючи їх працю в стопроцентну дивиденди,

ПЕРЕСТОРОГА УКР. ФАРМЕРАМ В АЛБЕРТІ.

Цим повідомляємо й перестерігаємо українські фермерські товариства в Алберті, що т. Рудак не є нашим організатором і ніхто його не уповноважував скликати мітінги в Алберті та виступати від імені ТУРФДМ. Ми не знаємо, чи він з доброї чи зі злої волі дає такі мильні інформації фермерам про ТУРФДМ, що ним шкідить нашій організації. Ми вважаємо, що перестерігайте фермерів, що коли до них хтось організує й заявляє, що він є організатор ТУРФДМ, то жадайте від него посвідки від Провісному, або від Ц.В.К. ТУРФДМ. Коли-ж такої посвідки він не має, то не приймайте його за нашого організатора, бо за

чи цим брехливу видумку, що тільки біла раса "природно" здібна до промисловості.

А над цілим рядом цих мурованих палат Бонда відзначається величезна будівля англійського Гонкогського - Шангайського банку. Це одна з найкращих банкових будівель в світі. Вона неначе придушє все довкола. Тут осередок англійських інтересів Китаю. Звідси руководять діяльністю англійської флотії і куплені китайських мілітаристів, муніципальними справами міжнародного сесетмана, передають шангайських робітників і найоганішою в світі буржуазною пресою в Шангаю, як також його ріжноманітну поліцію із Індусів, російських білогвардійців і Анамитів.

Минуле й майбутнє Шангаю.

В протягу життя одного — двох поколінь мільйон китайських кулі збудували на пустельному болоті це місто, що виростило казково — місто наймолодше і, мабуть, найуспішніше з великих міст цілого світа.

У своїх останніх формах перенеслася сюди європейська та американська техніка. І разом з нею створилися півміліардова армія шангайського пролетаріяту. В кількох роках перенеслися сюди в останніх формах також ідеї й досвід, лекції й методи класової боротьби.

Від травня 1925 року в Шангаю не було в середньому ані одного дня без страйку. За 1925 рік було поверх 300 страйків з втратою 375 мільйонів годин праці. Загальний страйк і постачання 21. березня ц. р. вислали його славу сторінку в історію боротьби шангайського пролетаріяту.

Шангай часто називають Парижем, часом Нью Йорком Далекого Сходу. Але для робітничого класу Шангай став вже Петроградом Сходу і не пройде довго часу, як він стане Ленінградом.

М. Рубинштейн.
(З російського переклад Волинець)

З РОБІТНИЧОГО РУХУ В КАНАДІ.

В ОБОРОНІ ВІЗНІВ КЛАСОВОГО БОРЮТЬСЯ.

Делегація Канадійської Робітничої Оборончої Ліги, в складі робітничих послів доміняльного парламенту відвідала прем'єра Кінга й заступника міністра юстиції та вручила їм петицію в справі звільнення з канадійських тюрем в'язнів класової боротьби, якими є: Луїс МекДоналд (Кид Борнс), засуджений на три й пів року за дромгелерський страйк майнерів; Сесил Бун, засуджений на 18 місяців тюрми в Летбриджі; та сім робітників-майнерів Нової Скошії, що доведені страйком й голодом до крайності, взяли участь в нападі на скелі з поживою та за це засуджені по два роки в'язниці.

В петиції говориться, що ці люди не є кримінальниками й засуджені лише за участь в боротьбі за право на людське існування.

Делегація, в складі якої були обидва робітничі послы з Вінніпегу, звернули прем'єрові увагу на кожну справу засудженого, а зокрема на Норт Вест Територіє Акт, під яким засуджено т. МекДоналда. Цей акт встановлений ще в 1874 році й поза Альбертою ніде більше в Канаді не існує. Він дає повне право судді рішати, чи оскарженого має судити лава присяжних, чи ні. На підставі цього акту суддя відмовив МекДоналду, щоб його судила лава присяжних, що було великою несправедливістю, сказала делегація на самому початку.

Делегація спеціально звернула увагу прем'єрові Кінгові на становище албертійського прем'єра відносно звільнення т. МекДоналда, як також відносно усунення Норт Вест Територіє Акту й заявляла, що пару тижнів тому Бравлі (албертійський прем'єр) сказав делегації, що він готовий виконати те, що скаже доміняльна влада про МекДоналда.

Що-ж до "славног" Норт Вест Територіє Акт, то албертійський уряд має повернути до доміняльного, щоб цей акт усунути і якщо тільки така просьба наспіє, то прем'єр Кінг обіцяв в ту справу вглянутися.

Ще-ж до "славног" Норт Вест Територіє Акт, то албертійський уряд має повернути до доміняльного, щоб цей акт усунути і якщо тільки така просьба наспіє, то прем'єр Кінг обіцяв в ту справу вглянутися.

ВИБОРИ УРЯДНИКІВ К.П. В ЕДМОНТОНІ.

Недавно в Едмонтоні відбулися вибори до Центральної Миської Ради Канадійської Партії Праці в Едмонтоні.

Головою вибрано т. Дж. Лейкмана; секретарем т. Армстронга; касієром т. Маршала; заступником голови т. Метца.

Звіт Центральної Ради показав, що число Канадійської Партії Праці в Едмонтоні тепер вноситься 2,400. В К.П.П. об'єднано 37 організацій.

Колі минулого року вибрано головою Лейкмана, комуніста, то деякі "пророки" прогнозували упадок К.П.П., а тимчасом показалося, що організація зростає. Її центральний заряд є дуже активний.

КОМУНІСТИЧНЕ ВІЧЕ В ТОРОНТО.

Дня 1. квітня відбулося в Торонто, в Алгамбра салі, велике комуністичне віче, на якому з промовою виступив т. Тім Бак, який щойно прибув з Радянського Союзу. Тов. Бак, промовляючи про Радянський Союз, зазначив, що цього року він там побачив великий поступ в порівнянні до того, що він там бачив два роки тому назад.

Політика комуністичної партії, сказав він, є сполучити селянство через кооперацію з робітництвом. Розвиток індустрії значно поступив вперед по шляху соціалізації, заробітні платня зростає і все це освітлено не дивлячись на брак кредитів. Він вивинив в якій формі робітничий контроль індустрію та які здобутки зробило по шляху її соціалізації.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Цим повідомляється всіх доколичних фермерів, що відділ ТУРФДМ в Леннок, Алта, пригтовляється до святкування дня Першого Травня.

Так як на фармах невідповідно влаштувати демонстраційні походи, як це роблять товариші по інших містах, то ми зійдемося до нашого Фармерського Дому, де товариші і товаришки члени мандолінової оркестри будуть грати і співати ріжні гарні пісні як теж декотрі товариші і товаришки виступлять з декляціями й промовами.

Товариші фермери! Приходьте громадно до Фарм. Дому в неділю, дня 1. травня ц. р., в годині 2. по полудні. Покажіть нашим класовим ворогам, що ми, хоч і в цих далеких і глухих закутках, не остаємося вже на дальших покірних рабами, покажіть що і ми вже зрозуміли, яке велике значіння має цей день для нас працюючих. Зміцніть свої ряди, станьмо плече в плече з нашими товаришами робітниками й фермерами цілого світа.

Приходьте всі на означений час. Вступ вільний.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ.

Цим повідомляється всіх членів й членкинь відділу Канадійської Робітничої Оборончої Ліги в Іст Каледоні, що слухачі збори загальної відіду відбулися в Іст Каледоні в неділю, 17. квітня, в год. 2.30 по полудні.

З огляду на те, що є важні справи до погодження, присутність всего членства є дуже потрібна. Нових членів й членкинь радо вітаємо.

ГЕРМІНІЯ ЦУР МЮЛЕН.

ПАТРІОТ.

(Продовження.)

— А Німеччина... Німеччина буде врятована, правда, пане полковнику? Наша кохана батьківщина стане знову великою!

Тут слози стали йому в очах, горло йому стиснулося і він мусів замовкнути.

Пан фон Льюбке придушив у собі непереможне бажання поізхнути і з ледви помітною нетерплячкою в голосі відповів:

— Так, так, приходьте лише точно в восьмій. Зійдете на гору задніми сходами, — у нас будуть гости.

Вільгельм Майер почував себе щасливішим, ніж коли будь-тепер у своїх турботах за батьківщиною він був уже не один: він мав друзів, що з ними його еднали одне змагання, людей, що палкими словами вимовляли все те, що він найбільше почував, але не тямив висловити. Вони-ж мали потрібні слова, дуже багато слів. Коли Вільгельм Майер повертався з якихсь зборів до дому, ці сло-

ва цілим роєм вирували йому в голову: "патріотизм", "ворог в країні", "жидівська банда", "кляті комуністи", "народний, шир арійський дух". Він не знав, що то таке — "арійський"; він тільки неясно здогадувався, що це щось гарне само з себе, щось німецьке в протилежність французькому чи жидівському. Пому доско-тило пиху, що він так близько міг знатися з такою безлічкою "файних" панів; та що! навіть його хазяїн запропонував йому бути з ним на "ти", — звичайно, тільки під час розмов серед партії.

Одного разу Вільгельм Майер допустився прикрої помилки. Це було одної суботи після полудня. Він якраз одержав приємну звістку про перемогу дочфелькшє на виборах до магістрату. Схвилюваний і щасливий, ледве не летів він вулицею, не чуючи під собою ніг. І тут — назустріч йому — пан фон Льюбке в товаристві якоїсь вродливої, аристократично вдягнутої пані.

Він сіпнувся до хазяїна: — Чи ти чув вже про нашу перемогу, — гукнув він з цедалека.

Пані здивовано поглянула на людину в подерті одязі, а пан фон Льюбке трохи ніби зніяковів:

— Так, так, Майер, я знаю вже.

І без дальших слів повернувся до нього спиною. Вільгельм Майер отетерено дивився на тую спину: він не розумів. Чи-ж то може бути, щоб хазяїн соромився його? Ні, цього ніяк не може бути! Коли велике почуття об'єднує людей, то вони всі — брати, хоча-б один з них був і пан багатий, а другий — нещасний злидень який.

Та йому довелось зазнати ще й другого розчарування. Уже давно ніяк не міг він обійтися зі своїм утриманням, йому платили менше, ніж-би належалося за тарифом, але він з неясного почуття, що своєю дешезвою роботою допомагає батьківщині, досі не говорив про це ані слова. Нині-ж йому треба було неомідимо купити нове вбрання, бо старе вже не можна було більше латати і холодний осінній вітер, ніби голками колов кризь вистріпану тканину. Він довго вагався,

але кінець-кінем розсміявся сам із себе. Та-ж само собою розуміється, що хазяїн утримання йому підвищить: адже-ж вони товариші між собою. Він поспрохав дозволу прийти на розмову, де й виклав свої домогання. Хазяїн зморщив лоб:

— Шось не дуже приємно слухати слово "тариф" із твоїх уст, Майер: більшовизмом відгонити. Хто має право писувати мені, скільки я маю платити своїм службовцям? Така опінія ніякому вільному Німцеві не до смаку.

Вільгельм Майер засоромився. Він не мав на думці нічого злого, але коли-б пан полковник... він ніяк не хотів бути настирившим... тільки-ж... уже так холодно і старе вбрання.

— Мені дуже прикро, любий Майер, але-ж ви самі знаєте, як тяжко доводиться боротися нашій фірмі! Клята жидівська конкуренція! Ні, навіть при найбільшій бажанню нічим допомогти вам не могу.

Він усміхнувся, хлопнувши Майера по плечу.

— Ми, Німці, мусимо якраз нині йти на всі можливі жертви, любий друже. Тепер ми — народ убогий: тільки невпинна праця й самозречення змо-

жуть піднести батьківщину знову на височині.

Так, це Вільгельм Майер розумів: праця й самозречення. Певно, хазяїн, що кілька днів надавав воє вбрання, а місяць тому також купив новий автомобіль... Тут щось десь не пакує. Та геть з цими божєвільними думками! Хто любить батьківщину, той повинен також бути готовим голодати й холодати за неї, брати за свою працю півплати.

Вільгельм Майер високо підніс конірін і кризь колючий листопадовий вітер тремтючи подався до дому в нетоплену хату.

Колі Вільгельм Майер пробув в дочфелькшій партії вже з пів року, то раз хазяїн поклякав його перед шабасем до контори. Він був не один. В зручний шкіряний крисі сиділа лїтня людина воєнової зовнішности; Вільгельм Майер уже кілька разів бачив, зустрічав її поперед на партійних зборах.

— Ось він, ексцеленце, — сказав пан фон Льюбке і гострі очі лїтньої людини допитливо звернулися на Вільгельма Майера.

— Так, так, — вимовила вона через деякий час. — Я чую

від свого приятеля пана фон Льюбке, що ви один з найпевніших наших членів. Отже ми хочемо поставити вас на спробу. Чи маєте ви стільки відваги, щоб поставити на карту своє життя ради батьківщини?

— О, певно, певно! — вигукнув Вільгельм Майер в захопленню.

— Справа в тім, щоб устроїти одного з наших у комуністичну партію, — сказала лїтня людина. — Ви-ж гаразд знаєте, яка небезпека для Німеччини оті комуністи!

— Звичайно, звичайно!..

І як лїтня людина мала такий аристократичний і поважний вигляд, він додав:

— Пане генерале!

— Чи взялися-б ви розвідувати пляни й наміри цих людей? — спитала лїтня людина.

— Так, пане генерале, узвзяся-б, але як його підійти до цього? — відповів Вільгельм Майер, трохи запаморочений.

— Ви мусите вступити в комуністичну партію, — озвався пан фон Льюбке. А як Вільгельм Майер мимоволі огидливо здригнувся, то він нетерпляче додав: — Ви мусите це зробити. Як-же по вашому повинен працювати шпик?

Шпик! От паскудне слово. Боротися в отверті бою за батьківщину, вмєрти кожї це потрібно, це скільки хочете, але-ж пролазити в довір'я, брєгати, щоб поставити на карту своє життя ради батьківщини?

Лїтня людина, здавалося, відгадала думки Вільгельма Майера.

— Не забувайте, що тут мова йде про комуністів, про отруту людства, про Жидів і жидівських наймитів. Супроти цієї банди ніякої совісті не потрібно.

Вільгельм Майер кивнув головою.

— Отже, ви готові взяти на себе це доручення? Вам зовсім не треба виступати палким комуністом зразу-ж, ви можете довший час "усвідомлюватися". Тут — генерал вказав на стіл — маєте кілька їхніх підбурюючих брошур. Прочитайте-ж їх, щоб бути в курсі діла.

— Та-ж я не знаю ні одного комуніста, — безпорадно заявив Вільгельм Майер.

— Ви мусите піти на працю до якоїсь фабрики. Там ви з ними зустрінетесь.

(Далі буде.)

ГОЛОСИ НАШИХ ЧИТАЧІВ.

РІЧНИЦА ПАРИЗЬКОЇ КОМУНИ.

З огляду на те, що дні вчорашні для організації праці в наших відділах так розпределені, що ніколи не лишається ані одного вільного вечора ні дня, укр. частина К.П.К. у Вест-Форті повідомляє всіх членів Р.З.Т., ТУРФДім і Жінсекції, що в 56-ти роковини проголошення Паризької Комуні відбувається святковий реферат по зборах відділу Р.З.Т. на 20 березня ц. р. Вже в год. 2-ий по полудні прибуло поважне число членів і членкинь, однак не всі. Деякі працювали, а деякі не прийшли такі з байдужості.

Коли відкривалися міські збори Р.З.Т., голова зборів покликів т. П. який відчитав реферат про Паризьку Комуну і її значіння. Тов. референт розказав, як героїчно боролися французький пролетаріат за свою владу і який ганебний спосіб французька буржуазія на чолі зі своїм генералом Тьером знущалася над французьким пролетариатом, коли перемогла його.

На кінець свого реферату т. П. сказав, що святкуючи 56-ти роковини Паризької Комуні, ми вшануємо найкраще пам'ять воляжних борців в Парижі за волю працюючих в цей спосіб, коли змінимо ряди К.П.К.

По скінченню реферату поставлено було декілька питань, на що т. П. відповідав, а після цього промовляв ще представник Ц.В.К. з Вінніпегу, т. Шатальський.

Тов. Шатальський перш всього передав привіт від Головного Заряду і членів Р.З.Т. від Ц.В.К. і членів ТУРФДім з Вінніпегу, що присутні прийняли гучними оплесками.

Потім т. Шатальський з'ясував в короткі значіння й завдання Р.З.Т., зазначуючи, що Р.З.Т. було засновано перед 4 роками маленьким групкою робітників у Вінніпегу. За приміром того гуртка поорганізувалися згодом відділи в багатьох місцевостях на провінції. Отже вже п'ятий рік, як існує Р.З.Т., але фактично воно існує лише другий рік, від 2-ої конвенції, котра відбулася з початком 1926 р. в Вінніпегу. До недавня українські робітники дивилися на Робітниче Запомогове Товариство байдужо. Та коли переконалися на власному досвіді, що Р.З.Т. є дійсною допомогою організацією для українських робітників в Канаді, то за один лише рік 1926 Р.З.Т. не то що лише підвилося, але зросло майже втроє. І сьогодні коли Р.З.Т. ще лиш почало жити, вже й почало думати про приют для своїх членів.

РОКОВИНИ СМЕРТІ Т. ШЕВЧЕНКА.

В невідому, 3. квітня ц. р. відбувся в Українським Робітничим Домі в Порт-Артурі святковий концерт 66-их роковин смерті великого співака українського поневоленого народу, борця й поета-бунтаря Тараса Шевченка.

В цей вечір зала У.Р.Д. була заволана по береги. Коли піднялися курилки, на сцені виступили портрет і гроб Т. Шевченка, гарно прибраний колірними світлами докола.

Концерт отворив короткою промовою т. І. Мукомеда, після чого мішаний хор вислухав “Заповіт”, який присутні вислухали сточки. Далше відбувалися декламації, сола і гри мандолінової оркестри.

Перед пазвою т. П. Петелько вигословив читаний реферат про життя й творчість Т. Шевченка.

По пазві далше продовжалася концертна програма. При кінци т. Г. Горбовий забрав кінець слово. Ш. да програма концерту складалася з 21 точок. Хор співав слідуючі пісні: “Заповіт”, “Привид весни”, “Чорна хмара з-за ліману”, “Козака нестуга” і “Інтернаціонал”. Мандолінова оркестра відіграла “Тамалію”, “Мені тринадцятий минало”, “Закувала та син зазуля”, “Кобзаряна туга” і ин.

Загалом концерт випав досить добрий. Споминувши “не злим-тихим словом” свого генія Т. Шевченка, всі розійшлись вдоволені до дому.

ШЕВЧЕНКОВЕ СВЯТО.

Старанням Драмспівгуртка відбулося дня 19 березня в Укр. Роб. Домі в Ошаві свято в честь незабутнього поета-бунтаря Т. Шевченка. Свято почалося в годині 8.15 вечером.

Хор під проводом т. Я. Семеново відіслав “Похоронний марш” і “Заповіт”, які присутні вислухали сточки. Далше відбувалися декламації й адуети.

В половині програмі т. Семеново вигословив реферат, в яким широко мазював життя й боротьбу Т. Шевченка від дитинства аж до його смерті. Ціле своє злиденне життя провів в кріпацтві, в тюрмах, на засланнях, під карцями, Танського Манченко, Грицько Гідан, Незнакомий: Юрій Лелюк \$3.00; по\$2.00: Анна Вакалюк, Василь Павлюк; по \$1.00: В. Терентюк, Грицько Кибіч і Іван Кушницький. Разом \$100.00.

КОНЦЕРТ-МІТІНГ.

В невідому, 3. квітня, з нагоди приїзду т. Т. Кобзєва, організаційно-освітний комітет при відділі ТУРФДім в Трансконі, Ман. влаштував концерт-мітінг.

В перших точках програми діюча мандолінова оркестра відіграла кілька пісень, як також молодий скрипач т. М. Дубас, відіграв скрипкове сольно, а т. Л. Півкерт відіграв соло воно пісню в супроводі піан.

Відтак вийшов т. С. Дубас, сказав кілька прощальних слів до молодого товариша Д. Краковловича і т. кн. Марії Краковлович, котрі виїжджали зі своїми родичами до Вінніпегу. А за їх догодогрелуву активність при Укр. Роб. Домі, в імени відділу ТУРФДім вручив їм маленькі дарунки.

Молоденькі товариші і товаришка Краковлович від початку заступання відділу ТУРФДім були першими учениками Робітничої Дітчої Школи, діючої мандолінової оркестри. Товариш була членкою Д.М.О., а товариш заступав місце т. Урюкочина в діржітурі. Через шість час від заступання дітчої організації СУРМ, а потім Секції Молоді, молоді товариші і товаришки стояли в цих організаціях при У.Р.Д.

Далше говорив т. Т. Кобзєв, організатор ТУРФДім, котрий гідив про всіх відділах в окрузі Вінніпегу. Він висловив початки заступання нашої організації і значіння її в теперішній час, а на закінчення знімав всіх присутніх, щоб вписувалися в членів ТУРФДім.

Отже по всіх відділах ТУРФДім кампанія для торонтоногого Дому майже закінчилася, а в Трансконі шойно започаткувалася. Місяць безрезе був для базару, а місяць квітень для У.Р.Д. в Торонто.

ПОМІЧ ДЯ РІДНОГО СЕЛА.

Звіт Комітету допомоги Селянсько-Робітничому Дому в с. Кияву, пов. Сінтія, Галичина.

Дорогі товариші-односельчане! Миного року завязався між нами в Гизкрест комітет в цілі допомогти будові Селянсько-Робітничого Дому в нашій рідній селі Кияву.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Цим повідомляється всім відділам ТУРФДім, Жіночої Секції і Секції Молоді, що Центральний Виконавчий Комітет вже має на руках видрукувані й оправлені членські книжки для відділів. Ціни за ці книжки від \$1.25 до \$2.00. На одній картці (на обох сторонах) вміщується імена 14 членів або членкинь, а записавши їх там раз, то ця книжка буде добра на п'ять літ і не треба буде переписувати аж до 1932 року.

В одній такій книжці є найменше 10 карток і вона коштує \$1.25, а хто хотів-би мати більшу книжку, то за кожних других 10 карток мусить заплатити по 50 центів більше.

На десяти карток вміщується 170 членів. Замовлення шліть на адресу Ц.В.К. ТУРФДім.

УВАГА! ДРАМГУТРКИ!

Подается до відома, що накладом відділу ТУРФДім у Вінніпегу видано нову дуже цікаву пєсу в трох діях п. н.: “БОЗОЛОТИЛИСЬ”. Комедія є дуже цікава та займаюча.

ПОВІДОМЛЕННЯ ДЯ ВІННІПЕГУ.

Оцим подается до відома членам відділу ТУРФДім у Вінніпегу, що місячний членський збори відбудуться в невідому, дня 17. квітня в годині 2.30 по полудни.

ВСІ НА МАСОВИЙ МІТІНГ!

Старанням відділу Робітничого Запомогового Товариства в Іст Кілдонан відбудуться в невідому, 17. квітня 1927 р. в годині 8.30 вечером в Українським Робітничим Домі великий робітничий.

КОНЦЕРТ-МІТІНГ.

Між жертводавцями на будову У.Р.Д. в Торонто з Нортгет, Алта. було подано в ч. 36 “УР.В.” з дня 24 березня ц. р. М. Мушовський \$5.00, а має бути М. Шумовський \$5.00.

СПРОСТУВАННЯ.

Між жертводавцями на будову У.Р.Д. в Торонто з Ленсер, Саск. було подано в ч. 40 з 2. квітня ц. р. Іван Подольський, а має бути Іван Роговський; А. Родовська, а має бути А. Роговська; загальна сума \$4.25, а має бути \$4.75.

УВАГА! ІСТ КІЛДОНАН!

Старанням танцюристів при відділі ТУРФДім в суботу, дня 16. квітня 1927 р. відбудуться.

МІТІНГ МОЛОДІ.

Повідомляється всіх членів молодшого під-відділу Секції Молоді у Вінніпегу, що в невідому, дня 17. квітня в годині 10.30 перед полуднем відбудуться збори, на котрих будуть обговорюватися організаційні справи.

УВАГА! ІСТ КІЛДОНАН!

Старанням танцюристів при відділі ТУРФДім в суботу, дня 16. квітня 1927 р. відбудуться.

ВОДЕВІЛЬНИЙ ВЕЧІР В УКР. РОБІТНИЧИМ ДОМІ У ВІННІПЕГУ!

ДУЖЕ ЦІКАВИЙ ВОДЕВІЛЬНИЙ ВЕЧІР З ДУЖЕ КОМІЧНОЮ ПРОГРАМОЮ

В СУБОТУ, 16. КВІТНЯ 1927 РОКУ В УКР. РОБ. ДОМІ В ВІННІПЕГУ

“Kitty from Killarney”, дуже смішна фільмова комедія продукції МекСеннета.

“ЖИВИЙ МЕРТВЕЦЬ” Дуже смішна фільмова комедія Гаролда Лойда п. н.

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ НАДЗВИЧАЙНО БАГАТА. ПРИХОДІТЬ ЯКНАЙЧИСЛЕНІШЕ!

ПОШУКУЄМО

двох добрих учителів української мови до Робітничих Дітчих Шкіл при відділах Товариства Українським Робітничо-Фармерський Дім.

ЛЕКЦІЯ теорії музики і гри на піан, вживаючи при цьому найкращого методу навчання, дає

ГЕТЬ РУКИ ВІД КИТАЮ! ТОВАРИШИ РОБІТНИКИ! ПРИХОДІТЬ ЯКНАЙЧИСЛЕНІШЕ НА МАСОВИЙ МІТІНГ який відбудуться В НЕДІЛЮ, 17. КВІТНЯ 1927 РОКУ В ГОДИНІ 7.30 ВЕЧЕРОМ В СТЕНД ТЕАТРИ (на Мейн стріті, між Джеймс і Руперт) На мітінгу будуть промовляти слідуючі т.т.: Я. ПЕНЕР, кандидат Компартії на посада до провінціального парламенту, С. ДЕМІВ, як також буде бесідник від вінніпегського відділу китайської організації КУМІНТАНГ. Бесідники будуть промовляти на тему: “КУДИ ЙДЕ КИТАЙ”?

ПОМІЧ ДЯ РІДНОГО СЕЛА. Звіт Комітету допомоги Селянсько-Робітничому Дому в с. Кияву, пов. Сінтія, Галичина. Дорогі товариші-односельчане! Миного року завязався між нами в Гизкрест комітет в цілі допомогти будові Селянсько-Робітничого Дому в нашій рідній селі Кияву. Будова цього дому має розпочатися на весні цього року і загаданий комітет звернувся до всіх товаришів односельчан із закликком о добровільній жертви на ту щіль.

ПРОДАЖ фарма в околіш Ватерфорд, Онт.; 20 акри поля ораного, 5 акри ліса; діл новий, без моргеджу; половина акра засаджено (стробері) малинами. Продам або заміню за дім. Зголошуватися на адресу: М. Hrycyk, 59 Queen St., South Kitchener, Ont. МАЮ НА ПРОДАЖ лот на Джексон Ешью в Іст Кілдонан недалеко Укр. Роб. Дому. Продам дуже дешево. Зголошуватися на адресу: W. Zukowsky 500 Manitoba Ave., Winnipeg, Man. ДР. ОСИП МЕГАС укр. лікар і хірург отворив свою лікарську канцелярію по двох-літній практиці в шпиталях Едмонтону. На листовні запити відповідає по українськи. Адреса: Room 201, Kitchen Block, 10164 A. — 101 Street, EDMONTON, ALTA. ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ одиникий робітничо-селянський часопис Західної України “СВІТЛО” що виходить кожного тижня у Львові. Тільки цей часопис правдиво інформує про життя і боротьбу працюючих мас в старому краю. Річна передплата \$2.50. Гроші шліть на адресу: “SWITLO”, ul. Cicha 5, Iwów—Lemberg Galicia-Poland-Europe.